

KIFOGÁS NAGYBAN

Gáspár Menyhért feltolta a svájci sapkáját a fejébüjára, és újra belemélyedt az újságba. Anyyira bent járt a bebor Guszti köszönését sem hallotta, az pedig nagy szó, Guszti ugyanis testvérbátyja a leendő Gáspár Menyhértnének, akit esztendője hiteget Menyhért. Nem azért hitegeti mintha a házasságtól féltene. Ugrótt volna ő már felet örömmel ebbe a hazasságba akár csukott szemmel is, különösen azóta, hogy megkóstolta a csurgatót méz ízűt a múlt nyáron, mikor Teri tán az estikék illatát bódult olyan első szerelmesen a karjai közé. Hanem a fiatalok szerelmese megem elég mindenre, egyes alkalmakkor még házas-ság esetére sem. Gáspárné ugyanis összerűgta a patkót Kóborral az eljegyzésen, s azóta van is, meg nincs is értelme a mátkaságnak. A két öreg hajlathatalan, fújnak egymásra — és nem engednek.

A hitegetés ténye nem áll egyből, mint hogy Gáspár Menyhért lakást ígér. Városra menekült még a múlt esztendőben, azóta keresi a lakást. Az öregek közül egyik sem hajlandó meg albertetel sem adni a fiataloknak. Teri nem is menne albertébe. Magába vagyis, ha csak olyan kicsi szobájuk lesz is, mint az ökle, de az csak az övök legyen — szokta mondogatni, amikor nagyfútkban, nagyritkán összelálkozhatnak.

A sapkahúzás is a lakás-kérdés megoldása miatt történt, mégpedig abból az alkalomból, hogy az újság az országgyűlési tudósítást közölte. Azt az országgyűlést, amelyik helyeselte a mezőgazdaság átvezetésének beféjezetét. Ha magam is nem lettem volna szemtanúja a későbbieknek, máig sem hinném, hogy a dolgok így fűggenek össze.

A leendő sógort hát nem vette észre Gáspár Menyhért, an-nál inkább észrevette Guszti a jövőndő rokott.

— Menyus! Csakhogy megtaláltalak! Te is azt olvasod?

— Guszti! Cusztukám! Édes egy sógorom! Ne haragudj már, hogy észre sem...

— Dehogy haragszom, mikor nem haragszom! Teged keres-telek reggel óta. Olyan örömben van az a lány, mióta észre-veite az újságban ezt az országgyűlést, nem hagyott békén. Talán így most már a ti dolgottok is megoldódik.

Menyhért két nagyfröcsöt tételeit örömben az asztalra. Ha Teri is úgy gondolja, ahogy ő, akkor bizony nem bolondság, ami neki is eszébe jutott. Mert, hogy így megoldható a lakodalom, az most már szinte holtbiztos. Azaz... nono! Nem kell azért fejfel rohanni a falnak! Ha az országgyűlésnek fontos — (áldja meg a jóisten azt az országgyűlést, hogy így nyilvánkozta a nagyüzem elkerülhetetlen fontosságát!) — akkor fontos lesz ez Kormos Gyuri bátyámnak is, az elnöknek. De még a vezetőségnek is! Ha pedig fontos, akkor csak alighanem meg lehetne beszélni az elnökkel, amit kibondoltatok. Kalimpált Menyhért szíve, ugrabugrált, mint csikó a friss mezőben, de kifelé komoly ábrázatát mutatott. Hadd látszék, hogy nem kis gond azért az sem, ami a nászeszjakát megelőzi.

— Nem mondott mást? Semmi mást?

— Azt mondta, te úgyszólam, mi kell. Addig próbáld, amíg lehetséges.

— Azt nem mondta?... hát persze, hogy nem mondta, mi-kor nem akarjuk mi ezt senki-kezd csak elmondani! Sogorok lennének! Igaz, vagy nem igaz?

Szóval tudod, arról van szó, hogy ha nekünk is kiadnék a háztájt, meg anyámnak is, akkor anyám is belépne, meg én is visszajönnék. Odamehennék anyámmhoz. Ha ezt el tudnám intézni, odaadná a nagyszobát. De külön téhen is kellene, meg külön föld is. Teri segítene neki dolgozni, én meg valamelyik brigádban megszerezném, ami kell hozzá. Gyuri bátyám meg teheti, ha akarja. O az elnök, meg most fontos is, hogy mindenki belépjen, aztán kereszt-apja is Terinek. Ha most se teszi meg, akkor én ide vissza nem jövök többet. Ha meg megteszi... hinnye, te Guszti! Ha megteszi!...

Hát a város? A fene-kereset? Meg az úrmódon nyolc óra, azt semmi felelősség, csak a mozi, meg a szórakozás? — Menj már valahova! Csak nem hitted komolyan? Hát persze, hogy mond az ember ezt is, azt is, hadd lássák, hadd hallják! Azt hiszed, hogy a segédmunkás kapar valamit? Elmegy az öregem, mint a sicc! Albert, le, koszt, fűtés, csavargás. Fúj! No, persze város az azért! Csak nem mindenkinél egyformán.

— Gyere el velem Gyuri bátyámhoz! Terád biztosan jobban hallgat. Ha te is beszélnél a fével...

— Nem én, te Menyus! Ha már anyád apámat magára haragította evvel a kaptsi gondolkodásával, legalább te ne akard engem megdühíteni. Úgy se mondanék egyebet, mint hogy én kilepek, ha nektek ilyet meg merne tenni. Meg van annak úgyszólam esze!

— Márpedig én megpróbálok. Vagy, vagy! Most nagyon akarják, hogy mindenki belépjen! Hát akkor adjanak érte valamit!

— Bolond vagy te sógor, ha nem is keringélsz! Tán azt hiszed, hogy ilyen emberrekre van ott szükség!

Majd, hogy nem teljes haraggal váltak el egymástól. Hanem nem telettel bele egy hét sem, kitekék a kihirdetésüket a tá-nácsnál. Olvasa Guszti is, olvasta más is. Még azt is tudták, hogy elsejtel hazajön a Gáspár fiú, és belép a termelőszövetkezetbe anyjával együtt.

Guszti elfogta a mérget. Elmondta egynehány barátjának, mi az ára ennek a belépésnek. Úgy szétterjedt a faluban, akár az árvíz a laponson. De még ha csak szétterjedt volna! Eleinte csak egyenként jöttek a kívülről, aztán már csoportosan keresztek az elnököt. Hoztak annak bort is, libát is, még egy kis lépés méz is került

Cigányzene

A símégi étteremben nagy a szibah, köztül csak egy kínál-mákor a primásuk a segínek kizarólag a Paacsirtát figurázza. Arról folgik a nagy vita, kelt-e cigányze-ne nálunk, vagy talán előbbre is néznünk, hogy ezután csak lá-zárólag mambót jó-runk...

Végvögyi László

A sok nyomós érs máshonnan jű a szél, más orvoslást hát a bajra! Panaszkodik az étterem a csölké-nő forgalomra. Pedig szép hely, meg kell hagyni; öröm itt az inni-enni, csak a ven-déglátóbor lassan egye-bet bezd észrevenni. Nem hiába patika a fényes helység a szomszédos, s a jó-kezdű időöltés, en-gedjék meg, má-gotján az cigányzenét az étteremben tonább-ra; de ne legyen két-féleci rumnak húsz forint az ára...

a kosárból az asztalra nyomakodnak.

— Hát... szóval, én is belépnek, ha lehetne úgy, mint a Gáspár Menyhértnéknek, elnök elvtárs!

— Nem mondhatok én mást maguknak sem, mint neki mondótam! En előterjesztetem, mert énnekem nincs a maguk kívánsága ellen kifogásom, meg meg is értem, hogy miért akarják így.

Két nap alatt bent volt mindenki belépési nyilatkozata. A belépők akkor néztek nagyot, amikor a közigyűlés egyszerűen elutasította őket. El, egyöntúton.

— Micsoda?! Minket utasítanak el? Nekünk is jogunk van belépni! Az országgyűlés is megmondta!... — kiabáltak össze-vissza.

Addig, addig erősödtek, míg először felvettek őket. Azután fölverték mindet, mert nem lehetett velük bírn. Az elnök kiabált mellettük, érvelt, replikázott, győzködött. Hanem mikor mind felvettek, amikor mind ki-nyilatkozta, hogy őket ide nem tuszakolta senki, az elnök elmondta az újak kívánságát.

—.. én megértém őket, elvtársak! Ők még a maguk módján gondolkoznak, nem értik, hogy saját magukat is, miniket is becspanának. Egymagam persze hiába emelnék az ilyen kéresek ellen kifogást, ha a közgyűlés megszavazná, magam hiába nem szavaznám meg. De, azt hiszem, a közgyűlés is tudja, hogy nekünk akár együttesen is hiába nincs kifogásunk az ilyesmi ellen, nem engedni meg az alapszabály...

Mondta, mondtá még egy darabig. Irult-pirult ott vagy huszonzárom „önkéntes”, de hát mit tehettek? Ők kiabáltak még az előbb, hogy joguk van, követelik, elmennek a miniszteriumig, hát csak sumákol-tak, meg dicsérték azokat, akik ilyen alkalomkor mindig szájrakállnak az embernek. Közbe is szólt Könczöl Abris:

— Öleg az érveleiből, Gyuri! Megnyertél minket, hát te rendelkezől, aztán gyertünk hazafelé!

— Befelezhetem, ha úgy látják helyesnek az elvtársak. Csak éppen azt akarom elmondani, hogy mivel ezt az egész mozgalmat végeredményben Gáspár Menyhért indította el, akinek a napokban lesz meg az esküvője, a belépők máris szép példáját mutatták kollektív érzelmiüknek. Odahordtak hozzam egy csomó bemehumit, jegyzéket is vezettem róla, Javaslom, hogy a régi tagok is toldják meg kétakkora értékkel. Hadd lássák a mi fiataljaink, hogy nálunk mindenki megtalálja a számítását.

BERDA JOZSEF:

Telet átkozó

A többi, emborségsébb éveszak után mint a halkáldérgés, oly rémként jelentkezel. Didergés, locs-pocs, kód, nyirkos levegő, ruhát-cipőt szaggató csupa csúnyaság zúdul veled reánk. Téli tél, te vagy a háború ellenünk, a poklok pokla tán! Hát halj meg, legyen oltalmunk, örömlünk minden éveken állal a tavasz, a nyár s a zomorúságában is szebb ószá idő.

CSERHÁT JOZSEF:

Egy régi cselédházban

Szobánk is itt volt, egy szobába voltunk mi összezárva:

a sors rostája két családot éhezni, fázni egyberázott — egy-egy apát, egy-egy anyával s bégelő gyereknyájával.

Itt állt a tűzhely. Ág-agancsok tusája zengett, nőt a vaskos gyökér-fa sarga lángja, s szalagként bújt a füst haját felül meg — mintha bosszút torralna — két tüzes lyuk edénye morgott, összezsupva kétféle ág kacagta tüzét. A gőz is két fazékból csatározott: egy szó elég volt, hogy rögtön — rá — a másik kövesse-vágja csattanásig.

Ilyenkor — reggel volt, vagy este — földünkön mész jetezic,

„hol állsz másoknak útha.”

Ilyenkor nem volt bekejtérés, anyánk a ránkéső részt

seperte csak... De másnap este

azon túl is seperi kezdte,

s a másikat asszony bologatva

a szívességet visszaadta,

törtügetett, kibékült,

a két üst ismét egybekondult,

felédtünk gondot és bút.

Feledtek, kémény! Itt, közösen

villant fejünkre kéken

az égbold, hogyha két volt,

ha szürke, szürkeség-folt.

Itt vert be — szél zajától

kisérve — ránk a zápor:

a döngött földön itt igézeti

a jég, a fősánégyszet —

tükör — mely megmutatta

milyen kis égdarabka

válthatna bennünk (vakcsötéség

után) a hajnal fénypecsétjét.

CEYLONI NŐ

Suriya Wickremasinghe colomból lány arcépe. Nagy Gyula festőművész a „Népek barátsága” című képsorozatából.

600000